

2026-09-30

RUN/424/2026

Elin-Maria Eriksson
N/A
Tfn: 063-14 77 57
E-post: elin-maria.eriksson@regionjh.se

European Commission
Reference: HT.100469
[COMP-RAG-REVIEW-
2028@ec.europa.eu](mailto:COMP-RAG-REVIEW-2028@ec.europa.eu)

Yttrande gällande Europeiska kommissionens förslag till ändring av riktlinjerna för statligt regionalstöd inför perioden 2028–2034

Region Jämtland Härjedalen välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till ändring av riktlinjerna för statligt regionalstöd, *Regional Aid Guidelines* (RAG), inför perioden 2028–2034.

Region Jämtland Härjedalen har det regionala utvecklingsansvaret i Jämtlands län. Länet präglas av mycket låg befolkningstäthet, långa avstånd, små och geografiskt utspridda marknader samt betydande demografiska och kompetensrelaterade utmaningar. Regionalt statligt stöd är därför ett viktigt verktyg för att möjliggöra investeringar, stärka företagens konkurrenskraft och bidra till en långsiktigt hållbar regional utveckling.

Regionen är övergripande positiv till kommissionens förslag och vill särskilt framföra följande synpunkter.

Sammanfattande synpunkter

Region Jämtland Härjedalen är övergripande positiv till kommissionens förslag och välkomnar särskilt att Jämtlands län även fortsättningsvis föreslås omfattas av ett på förhand fastställt c-område samt att de högre maximala stödnivåerna för gleset befolkade områden bibehålls.

Region Jämtland Härjedalen anser särskilt att:

- mycket låg befolkningstäthet bör, i linje med dess långvariga erkännande i EU:s territoriella politik och artikel 174 i EUF-fördraget, även fortsättningsvis erkännas som en permanent territoriell nackdel och få ett tydligt genomslag i regionalstödsregelverket,
- kommissionen i den slutliga utformningen av RAG bör säkerställa att borttagandet av kategorin *very sparsely populated areas* inte medför någon försämring av rättsliga möjligheter, stödnivåer eller möjligheter till investerings- och driftstöd för områden med mycket låg befolkningstäthet,
- möjligheterna till regionalt driftstöd bör säkerställas för områden med permanenta strukturella och territoriella nackdelar, och regelverket bör utformas så att sådan kompensation inte automatiskt upphör när ett företag befinner sig i ekonomiska svårigheter,

- demografisk sårbarhet bör förstås bredare än enbart utifrån total befolkningsminskning, och bredare demografiska och territoriella förutsättningar bör också beaktas vid tillämpningen av kriterierna för regionalstöd.

För Region Jämtland Härjedalen är det centralt att regionalstödsregelverket även under perioden 2028–2034 ger långsiktiga och förutsägbara förutsättningar för investeringar och företagsutveckling i Europas nordliga och mycket glest befolkade regioner.

Fortsatt status som fördefinierat c-område

Region Jämtland Härjedalen välkomnar att de grundläggande kriterierna för glest befolkade områden behålls och att Jämtlands län även fortsättningsvis föreslås omfattas av ett på förhand fastställt c-område på grund av låg befolkningstäthet.

Mycket låg befolkningstäthet är en permanent strukturell förutsättning som påverkar företagens möjligheter att investera och utvecklas. Långa avstånd, små och geografiskt fragmenterade marknader, små och isolerade arbetsmarknader samt bestående svårigheter att attrahera och behålla kompetens innebär strukturella kostnadsnackdelar som påverkar företagens möjligheter att investera, växa och konkurrera. Dessa nackdelar är inte tillfälliga eller konjunktorella.

Regionen välkomnar därför även att de högre maximala stödnivåerna för glest befolkade c-områden i huvudsak bibehålls.

Säkerställ att mycket låg befolkningstäthet fortsatt får ett tydligt genomslag i regelverket

Region Jämtland Härjedalen noterar att kommissionen föreslår att den särskilda kategorin *“very sparsely populated areas”* tas bort ur riktlinjerna. I nuvarande riktlinjer utgör mycket glest befolkade områden en särskilt definierad kategori, som bland annat förekommer i bestämmelserna om driftstöd för att förebygga eller minska avfolkning och om regionalstödskartornas utformning.

Förslaget innebär att definitionen och hänvisningarna till denna kategori tas bort och att någon separat kategori för mycket glest befolkade områden inte längre kommer att finnas. Dessa områden hanteras i stället inom reglerna för *“sparsely populated areas”*. De grundläggande kriterierna för glest befolkade områden kvarstår: färre än 8 invånare per kvadratkilometer på NUTS 2-nivå eller färre än 12,5 invånare per kvadratkilometer på NUTS 3-nivå. Kommissionen motiverar förändringen med att förenlighet villkoren för de båda kategorierna inte skiljer sig åt och att mycket glest befolkade områden redan i princip ingår i kategorin glest befolkade områden.

Regionen har förståelse för ambitionen att förenkla regelverket. Region Jämtland Härjedalen anser samtidigt att kommissionen i den slutliga utformningen av RAG bör säkerställa att förändringen inte innebär någon försämring av de rättsliga möjligheterna, stödnivåerna eller möjligheterna till investerings- och driftstöd för områden med mycket låg befolkningstäthet. De praktiska och rättsliga konsekvenserna av förändringen bör också tydliggöras.

Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att mycket låg befolkningstäthet sedan Sveriges och Finlands anslutning till EU har haft en särskild ställning i EU:s territoriella politik. Protokoll 6 till 1994 års anslutningsakt innehöll särskilda bestämmelser för stöd till de mest glesbefolkade regionerna i Finland och Sverige. Detta territoriella perspektiv återspeglas även i artikel 174 i EUF-fördraget, där de nordligaste regionerna med mycket låg befolkningstäthet särskilt anges bland de regioner med allvarliga och permanenta naturbetingade eller demografiska nackdelar som ska ägnas särskild uppmärksamhet.

Region Jämtland Härjedalen vill understryka vikten av att detta territoriella erkännande också får ett tydligt genomslag i EU:s konkreta regelverk. De nordligaste regionerna med

mycket låg befolkningstäthet lyfts även uttryckligen fram i kommissionens förslag till regelverk för sammanhållningspolitiken efter 2027. Detta visar på behovet av att motsvarande territoriella perspektiv fortsatt får ett tydligt genomslag även i regionalstödsregelverket.

Eurostats territoriella typologier ger en gemensam grund för geografisk indelning, statistik och analys. Bland annat finns särskilda typologier för bergsregioner och gränsregioner. Region Jämtland Härjedalen anser att även de nordliga mycket glest befolkade regionerna (NSPA), som redan har en särskild ställning i EU:s regelverk, bör definieras inom dessa typologier. Det skulle skapa bättre förutsättningar för att regionernas permanenta strukturella nackdelar beaktas konsekvent i EU:s olika politikområden och stödregelverk.

Mot denna bakgrund anser Region Jämtland Härjedalen att borttagandet av den särskilda kategorin *very sparsely populated areas* inte bör innebära att betydelsen av mycket låg befolkningstäthet försvagas i regionalstödsregelverket. Mycket låg befolkningstäthet bör även fortsättningsvis erkännas som en permanent territoriell nackdel och få ett tydligt genomslag i regelverket, oavsett vilken terminologi som används.

Stark grund för regionalt driftstöd

Region Jämtland Härjedalen anser att det även fortsättningsvis bör finnas en stark grund för regionalt driftstöd i områden med permanenta strukturella nackdelar. För Jämtland Härjedalen och de nordligaste och mest glest befolkade regionerna är sådana stöd särskilt viktiga eftersom många geografiska och demografiska nackdelar är permanenta snarare än övergående. Regionalstödsregelverket bör därför inte enbart skapa förutsättningar för nya investeringar utan också kunna bidra till sysselsättning, fungerande arbetsmarknader och långsiktigt hållbar ekonomisk aktivitet.

Regionen anser också att reglerna för företag i ekonomiska svårigheter (*undertakings in difficulty*) bör utformas så att sådana företag inte automatiskt uteslås från permanenta regionala driftstödsordningar som specifikt syftar till att kompensera för permanenta strukturella och territoriella nackdelar. Den territoriella merkostnad som stödet avser att kompensera för kvarstår även när ett företag klassificeras som ett företag i ekonomiska svårigheter. Ett bortfall av stödet i en sådan situation riskerar att ytterligare försvaga företagets förutsättningar och kan få särskilt stora konsekvenser på små och sårbara lokala arbetsmarknader.

Demografisk sårbarhet

Region Jämtland Härjedalen välkomnar att riktlinjerna även fortsättningsvis tar hänsyn till regioner med betydande befolkningsminskning och att de statistiska referensperioderna uppdateras.

Regionen vill samtidigt framhålla att demografisk sårbarhet inte enbart kan bedömas utifrån förändringen av den totala befolkningen.

I mycket glest befolkade regioner kan en åldrande befolkning, minskande befolkning i arbetsför ålder, kompetensförsörjningsutmaningar och stora inomregionala skillnader innebära betydande och långvariga strukturella nackdelar även när den totala befolkningsutvecklingen är relativt stabil. Dessa faktorer är nära sammanlänkade med den mycket låga befolkningstätheten och förstärker de strukturella nackdelar som möter både företag och samhällen.

Regionen anser därför att demografisk sårbarhet bör förstås bredare i regionalstödsregelverket och att även sådana demografiska och territoriella förutsättningar bör beaktas vid tillämpningen av kriterierna för regionalstöd.

De östra gränsregionerna och det bredare nordliga perspektivet

Region Jämtland Härjedalen har förståelse för att kommissionen inför östra gränsregioner som en ny kategori mot bakgrund av det förändrade säkerhetsläget. Samtidigt är norra Sverige, norra Finland och norra Norge nära sammanlänkade genom transport-, arbetsmarknads- och ekonomiska samband. Utformningen av de nya möjligheterna till regionalstöd bör därför beakta det bredare nordliga och arktiska sammanhanget och undvika oavsiktliga konkurrenssnedvridningar mellan nära integrerade gränsregioner.

Samstämmighet mellan RAG och GBER

Region Jämtland Härjedalen anser att RAG och den allmänna gruppundantagsförordningen (GBER) bör utformas som ett sammanhållet och förutsägbart regelverk för regionalt statligt stöd. Definitioner, villkor för stödberättigande och regler för regionalt driftstöd bör så långt som möjligt vara samstämmiga. Regelverket bör underlätta den praktiska användningen av regionalstöd och undvika omotiverade skillnader beroende på om stöd lämnas med stöd av GBER eller efter anmälan till kommissionen.